

דוגין אחד מול המערב

מראת ידע 5.2022

ד"ר ברכה קליין תאיר

המודרנה, טוען הפילוסוף הרוסי אלכסנדר דוגין, אינה תקופה היסטורית. שלוש הפרדיגמות הפוליטיות הגדולות שלה: הליברליזם, הקומוניזם והפשיזם הובילו את החברה האנושית להתרסקות ערכית. לטענתו, הקומוניזם נכשל בגלל גישתו המטריאליסטית להיסטוריה, האובססיה שלו למבנים מעמדיים, היחס המופקר שלו לדת והציפייה הפגומה לקדמה חד-כיוונית. הפשיזם נדון לכישלון בשל התבססותו על עליונות גזעית ופולחן המדינה. הליברליזם, שהציב את הפרט במרכז החיים הכלכליים והפוליטיים, הותיר את בני האדם חלשים ומנותקים ופורר את החברה האנושית.

המודרנה אם כך היא פרדיגמה הנשענת על הרעיון שדבר אינו קדוש, הכל חומרי. ההווה המודרנית מבוססת על תמונת עולם מטריאליסטית, מכניסטית ודטרמיניסטית, שמצמצמת את האדם לתהליכים סיבתיים חיצוניים ושוללת ממנו את חירותו הפנימית. למרות עידוד ההתפתחות, התנועה שלה היא ליניארית – אופקית המשאירה את האדם באותו מדיום שיצר את כל הבעיות. העוגנים המסורתיים שסיפקו בעבר גישה אל המטפיזי, אל הנשגב והקדוש, נעקרו ונשכחו. האדם הפך לאינדיבידואל צרכני – צרכני שניפץ כל פרה קדושה אבל מנגד, נותר בודד ומנוכר, משולל חוויה פנימית מכוננת, נעדר תודעה היסטורית ועקור מסביבתו החברתית.

חירויות הפרט וזכויות האדם והאזרח, שמוצגות כאמיתות אוניברסליות, אינן אלא הפשטות מלאכותיות, כלי שרת אידיאולוגיים שמשמשים קבוצות כוח (בעיקר ימין לאומני) כדי לזרות חול בעיני ההמונים ולשמר את כוחן הכלכלי והפוליטי. ערכים כגון אוניברסליות, אובייקטיביות ופוזיטיביות משמשים כסות למנגנון דיקטטורי של הבניית תודעה ליברלית. נקודת הקצה הבלתי נמנעת של "הדוגמטיזם הליברלי", כלשונו, היא תרבות הביטול – מלחמת כל בכל המביאה עד כדי אבסורד את עקרונות החירות הליברליים, וחושפת את נטייתה הדיקטטורית של המחשבה הליברלית.

אנחנו חיים כיום ב"מודרניות נזילה", כפי שכינה אותה זיגמונט באומן, מחשובי האינטלקטואלים בן זמננו. העת שבה מתבצע מעבר מיחידים הרואים עצמם כעולי רגל המבקשים גאולה לתיירים המחפשים חוויות.

ה"נדילות" היא מטאפורה ללגיטימציה הנוכחית למוביליות, לשינוי, ואף למהפכים בחיינו, בערכינו, בתפיסות העולם שלנו ובזהותנו. על פי באומן, בעידן המודרניות הנדילה, הסכנה שהציבורי יפלוש אל תוך הפרטי (כמו בפשיזם או בבולשביזם) מצטמצמת מאוד, ואילו כעת הפרטי הוא שחודר אל תוך הציבורי. אנחנו נמצאים בעיצומה של מגמה אינדיבידואלית, אנטי-חברתית, אנטי-לאומית, אנטי-פוליטית של ימין - שמאל. במקום לפעול למען טוב משותף, הפרטים משליטים על המרחב הציבורי את ההיגיון המופרט של האינדיבידואליזם. המרחב הציבורי הופך למסך שעליו הפרט מקרין את מצוקותיו האישיות. האנוכיות הופכת ללגיטימית. האינדיבידואל הורג את האזרח.

"המרחב הציבורי", כותב באומן, "הולך ומתרוקן מסוגיות ציבוריות. הוא אינו מצליח למלא את תפקידו מימים ימימה, היינו, מקום מפגש ודיאלוג בין בעיות פרטיות לסוגיות ציבוריות. הקורבן של לחצי האינדיבידואליזציה הוא אינדיבידואלים המופשטים בהדרגה אבל בעקביות מן השריון המגן של האזרחות, תוך כדי שמופקעים מידיהם הכישורים והאינטרסים האזרחיים שלהם. בנסיבות אלה, הסיכוי של האינדיבידואל להלכה להפוך אי-פעם לאינדיבידואל למעשה (כלומר, כזה שעומדים לרשותו המשאבים ההכרחיים להגדרה עצמית אמיתית) נראה קלוש מתמיד" ("מודרניות נדילה", מאנגלית: בן ציון הרמן).

אם כן, תחת השפעת המודרנה, אני מוסיפה, הפכנו את הפלנטה למדיום מלא בעצי דעת, פרשנויות, זהויות, מלבושים (מציאות הענפים) ולכן, רובנו מתנהלים בו בצמצום – בתודעת מחסור. מתפתחים (תנועה אופקית) ממקום של כאב, תסכול, כעס, מחפשים את הקביים/המושיעים, מחפשים פתרונות מדף, במקום לטפס, להתחבר לפוטנציאל גדול יותר ולהמציא. רובנו רחוקים מהמקור שלנו, מהמהות העשירה ומשועבדים לאגו תחמני. ממשיכים לדפוק את הראש בקיר ומשמרים פער בין 'לדבר על' (השקפה אוניברסלית) לבין 'להיות את' (תודעה אוניברסלית).

אנחנו עדיין "הסוסים עליהם אנחנו מהמרים בדומה להימורי מרוצי הסוסים שאתה היית מכור להם", דברי מנהל המשחק העשיר לשחקן העני שניצח בתחרות משחקי הילדות בסדרה "משחק הדיונון", נטפליקס. אנחנו פיונים על לוח המשחק של בעלי הכוח והשררה, מופעלים על ידי מנגנון ההשפעות הקוסמי, מפעילים כוחנות רבה כדי להתקדם (כי איננו עוצמתיים), מכבים את האור של האחר (כי אנחנו ישנים), דורסים את השונה (כי אנחנו בורים). הפכנו למשרתים של הכסף, הראוותנות, הנהנתנות, התשוקה, הגאווה של האגו. הפכנו לפלנטה ההורסת את עצמה בעזרת אגואיזם, שליליות, אלימות ורגשות מזוהמים.

שוחים עם יד אחת, רצים עם רגל אחת, עפים עם כנף אחת. זו מציאות שבה עוצמות התודעה, המוח והמחשבה כשל "חור מנעול" קטן; מציאות חושית מגבילה שלא מאפשרת לנו לראות את העושר הפנימי שבנו ולכן, רובינו חיים מתחת לפוטנציאל אין-סופי. נחשבים "למתים מהלכים".

שיפור של עוד משהו מאותו דבר (כולל בתחום הטכנולוגי) רק מגביר צריכה שמייתרת דברים רבים בחיינו ובכך מפרה את שיווי המשקל בטבע בכלל ובחיינו בפרט, והפרתו מזמין ייסורים ומחלות לחיינו. המודרניות לא

הביאה יותר אושר ושלווה לחיינו. כאשר שמים אדם במרכז או ילד במרכז, שמים זהות – אישיות במרכז וכל הנמצאים על ההיקף הופכים למשרתי צרכיו. השלישייה הון – שלטון – תקשורת מסרסרת בחיינו בלי למצמץ. האמונה הליברלית בצמיחה כלכלית מתמדת בעולם שמשאביו מוגבלים היא הרסנית ומובילה לכיליון ידוע מראש.

בשפה של פרופ' צ'אן קים ופרופ' רנה מבורן, בשם המודרנה והליברליזם האנושות צללה אל תוך "אוקיינוס אדום", אוקיינוס ההישרדות שמחליש את רוח האדם, פוצע את רקמות גופו ומביא למחלות:

1. צביעות – אנחנו לא אמיתיים.
2. היעדר מוסריות – אין יותר גבולות של מותר/אסור.
3. אדישות – אין אכפתיות לקורה (היגרות, תגובתיות).
4. האדם הפך לאובייקט, לפיון על לוח המשחקים של בעלי ההון והכוח. לאגואיסט המחפש תועלות אישיות על חשבון האחר. לאסיר בתוך שפע של תענוגות והתמכרויות (כדאי לי). לאינדיבידואל אפילו בתוך משפחתו. לבודד בתוך כלכלת שוק עולמי חופשי. לצרכן טיפש. לכלוא בתוך "גן חיות" מוחי רעשני וכאוטי, לנירוטי, מדוכא, אומלל וחסר ביטחון. לקשקשן (מפריח סיסמאות ריקות) בתוך עדר עיוור שהאמת שלו בגודל של חור מנעול.

הרדיפה אחרי העושר, התהילה, הניצחון, האושר, השמחה, הבריאות, ההגשמה העצמית, האינדיבידואליזם הרגשי, הזוגיות, הסקס, האהבה, האינטימיות, האוכל, האלכוהול, הסמים, מודל היופי/פוטושופ, הדירה, המכונית, הלקוח, הגנב...מעייפת את כולנו כי למרביתנו אין את הכלים להצליח בעולם רדוף שכזה. שקענו עמוק במשטמת החומר, השליליות והחיזיון. הקיבולת פחתה, הפריון הצטמצם, התרחקנו מהפוטנציאל האדיר שלנו. האדם נותר בודד ומנוכר, משולל חוויה פנימית מכוננת.

למרות כל המהפכות שחוונו במהלכי מאות בשנים, התקדמנו טכנולוגית אבל נשארנו עם סגידה עצמית, אנוכיות, אגואיסטיות, תועלתנות, שליליות ועוד (תרבות הסלפי והרשתות החברתיות). למרות ההתקדמות הטכנולוגית, אנחנו לא באמת צומחים, מתחדשים, משתנים ומטפסים לעבר הקומה הגבוהה הבאה עם כל נשימה. אנחנו כל הזמן מחפשים תחנה סופית (End Game) כדי לצאת מהנתיב למנוחה מוכרת.

יתרה מכך, הפכנו לחברה מונו-קולטורה: חברה אנושית ששוללת את הגיוון והשונה, חברה עדרית, עבד לתשוקותיה, לכוחנות, לשליליות, מונעת על ידי תאוות בצע, צמודה לחומר (הפכה לעירונית), שורדת, צפופה וכד'. מאזני המצפון נטו בחוזקה לצד אחד, איבדנו ורסטיליות, איבדנו עוצמה.

לכן, חולשתה של החשיבה/מחשבה גדולה כל כך. לפיכך, החיים על הפלנטה החומרית שלנו הם חסרי הכרה. האנושות לא יודעת מה נכון לעשות ומהי האמת. זאת הסיבה שהטבע הפסיק להזין את הפלנטה בידע

רח' מנחם בגין 11/41 יהוד | 052-2998548 | 074-7363970
habaitcm@gmail.com |
www.dr-bracha.co.il

חדש ומצפה מכולנו לחוכמה; היכולת להשיג הבנה עמוקה, יכולת הסקית. זאת הסיבה לקיום כל השיגעונות הקיימים בעולם.

כמענה למצב הכאוטי, דוגין מבקש להעמיד תיאוריה פוליטית חדשה. ב-2009 הוא פרסם את חיבורו "התיאוריה הפוליטית הרביעית" שהציגה אלטרנטיבה לשלוש הפרדיגמות הפוליטיות הגדולות של המודרנה: הליברליזם, הקומוניזם והפשיזם. תיאוריה זו מעמידה במרכזה עקרונות של צדק חברתי, ריבונות לאומית וערכים מסורתיים, ומשמשת גשר בין שמאל חברתי לימין פוליטי, בין חדש לישן, בין פרוגרסיביים מחשבתי לערכים מסורתיים.

התיאוריה הפוליטית הרביעית של דוגין (לאחר הליברליזם, הקומוניזם והפשיזם) מציעה דרך שלא נוסתה עד כה: במקום המעמד, המדינה, הדת, הלאום, הגזע, האינדיבידואל, המטריאליזם, העוצמה הצבאית, המאבק הגאופוליטי חייב להתבסס על מושג Dasein "הווייה" או ה"היות בעולם" כפי שהוא מתורגם לעתים, הלקוח ממשנתו של גדול הפילוסופים הגרמנים בעת המודרנית, וללא ספק השנוי במחלוקת מכולם – מרטין היידגר.

ביצירתו העיקרית "הווייה וזמן" ניסה היידגר לאפיין את האדם **כשואל שאלת הישות**. לטענת היידגר, מה שמאפיין הווייה **מישיות** בעולם הוא שההווייה היא תמיד רק אפשרות, ולכן לא ניתנת לזיהוי עם אף ישות מסוימת. כלומר, אפיון הישיות נעשה מתוך שדה האפשרויות שנפתחות עבור היות-האדם-בעולם (הווייה) ולכן הוא כרוך באופן מהותי בצמצום האפשרויות הללו לכדי קביעה של ישויות. לישות זו קרא היידגר בשם "Dasein" ("היות-פה" או "היות-שם", היות בעולם והיות עם אחרים).

המשמעות של 'להיות' בעולם בעיני היידגר היא שהישות לא מפסיקה לחפש ולחקור את ההווייה ממנה היא ניזונה. כאשר אדם/ישות שואל, הוא פותח אינסוף אפשרויות.

"אתם מוענקים לעולם כיצורי אנוש עוצמתיים. אף על פי כן, אתם מאבדים את המעלות האמיתיות של מהותכם ומתהלכים כחיה. אתם דורכים בנתיבים רבים בחיפוש אחר מעלותיכם האבודות."

(ספר הידע, 7/61)

במילים שלי, הווייה היא מהות אותנטית, שלמה, אובייקטיבית, נעדרת צורה או הגדרה ולכן היא אינסופית "בפנים" שהיא = מה היא (מציאות אונטולוגית – הטבע כפי שהוא), בעוד שישות (Dasein) היא דמות אחת שנגזרת מהפוטנציאל המייצגת בקיום כאן ועכשיו רשימת מלאי זהותיות, טיפולוגיה אישיותית, סובייקטיבית = מי היא (מציאות אפיסטמולוגית – פרשנות מבעד לתדר התודעה).

רח' מנחם בגין 11/41 יהוד | 052-2998548 | 074-7363970
habaitcm@gmail.com |
www.dr-bracha.co.il

אם אכן הקיום והמסרים הפוליטיים – חברתיים – חינוכיים – כלכליים יושתתו על הדיאלוג בין מהות לזהות, בין אינסוף לסוף, בין אמת מוחלטת לאמת של חור מנעול, בין מכלול הרצון לבין רצון אינדיבידואלי היושב על צרכים הישרדותיים, בין אחדות לבין נפרדות ולאומנות, תוך כדי טיפוס אל עבר הממדים הגבוהים הבאים... כל המערכות ישתנו ונזכה למדינת עולם אוניברסלית המכבדת את כל יושביה.

דוגין כתב 14 כרכים על היידגר – שקשריו עם המפלגה הנאצית עדיין מעיבים על מורשתו – ורואה בפילוסופיה שלו מפתח להתגברות על המודרניות ועל תמונת העולם המטריאליסטית שהיא מייצגת. לדבריו, היידגר הוא אפוא המפתח למחר חדש שיכול "לחלץ את שורשי הרוע מתוך לשד העולם ולבטל את הזמן כאיכות הרסנית של המציאות, ועל ידי כך לממש איזושהי כוונה נסתרת, עמומה, של הישות עצמה."

מבחינתי, הכיוון של צדק חברתי, ריבונות לאומית ופיתוח אדם הנמצא בדיאלוג תמידי בין ישות/זהות לבין הוויה/מהות הוא נכון. אני פחות מתחברת אל ערכים מסורתיים.

אכן, הרוע בעולם: הנפרדות, הלאומנות, האלימות, המלחמות, הטרור, פגעי הטבע ועוד, יכול להיעלם אם האדם / החברה ינהלו את הדיאלוג בין הוויה לישות, כדי להאיץ תנועה אל עבר הממד הגבוה הבא, אל עבר פוטנציאל גדול יותר, אמת מוחלטת יותר, אל עבר הוויית אור. אם וכאשר החברה האנושית תשים במרכז מרחבי היחסים ערכים אוניברסליים ולא אדם או אידיאולוגיה לאומנית, או גישה פונקציונלית – מכאנית של שורה תחתונה; ערכים של WE – UNITY (במקום US – I): שמכבדים כל אדם, שמאיינים ניגודים ומחברים הפכים, שמתעסקים בצבירת עוצמת תדר במקום בתוכן או הגדרה, שמנסים להשיג הבנה עמוקה של האמת. כלומר, אלו ערכים המתעלים מעל השמש ודואגים שההיסטוריה לא תחזור על עצמה.

בגישה החדשה הדת סיימה את תפקידה כמעצבת תודעה (במיוחד לאחר שהפכה לדוקטרינה שפלה). ייקח עוד כמה שנים עד ששורשיה יחלשו אבל הכיוון כבר ברור; שועטים אל עבר חברה אוניברסלית – אמת יחידה – ספר יחיד – יד יחידה. את הגישה מחדש אל המטפיזי והנשגב נפתח בעזרת תודעה אוניברסלית ולא תודעה דתית.

דוגין הוא פילוסוף מעמיק, חריף ונמרץ, וחצי הביקורת שלו מושחזים, מנומקים היטב, ומכוונים אל הבטן הרכה של הליברליזם. מסיבות אלה דבריו זוכים לאהדה בחוגי אינטליגנציה נרחבים בעולם ומהדהדים בימין העמוק במערב, כמו גם בחוגי שמאל מהפכניים. כל מי שערכי החירות והדמוקרטיה חשובים לו צריך להקשיב ברוב קשב לדבריו. תחושת המיאוס שחשים רבים במערב לנוכח הדורסנות התאגידית, הפערים הכלכליים בתוך החברה ואי-שוויון בחלוקת המשאבים הגלובליים, הרס הסביבה על ידי צרכנות חסרת מעצורים והדוניסטית, שיעבוד חיי הרוח והתרבות לכלכלת שוק היפר קפיטליסטית, ועוד כהנה וכהנה מחולי הניאו-ליברליזם, צריכה לשמש תמרור אזהרה ולעורר חשש אמיתי באשר לעתיד המערב הליברלי.

רח' מנחם בגין 11/41 יהוד | 052-2998548 | 074-7363970
habaitcm@gmail.com |
www.dr-bracha.co.il

על החברה הפתוחה, אם חפצת חיים היא, להתייחס ברצינות לדברי מבקריה ומקטרגיה ולא לבטלם בזלזול, שכן גם בעבר הלא רחוק עוררה ההתנגדות לליברליזם תגובות אידיאולוגיות עוצמתיות, שיישומן הפוליטי חולל הרג והרס בקנה מידה חסר תקדים. הפילוסוף הגרמני היהודי ארנסט קסירר כתב לאחר מלחמת העולם השנייה: "כדי להיאבק באויב, עליך להכירו. זהו אחד מעקרונות היסוד של כל אסטרטגיה ראויה לשמה. להכירו, פירוש הדבר לא רק להכיר את פגמיו ואת חולשותיו, אלא להכיר בעוצמתו. כאשר שמענו לראשונה את המיתוסים הפוליטיים, מצאנו אותם כה אבסורדיים ובלתי הולמים, כה דמיוניים ומגוחכים, עד כי בקושי עלה בידנו להעניק להם מידה כלשהי של חשיבות. עתה כבר ברור לכולנו כי זו היתה טעות מרה. אל לנו לחזור על אותה הטעות. מוטל עלינו ללמוד את המקור, את המבנה, את השיטות ואת הטכניקה של המיתוסים הפוליטיים. עלינו לראות את אויבנו פנים אל פנים, כדי שנוכל להילחם בו."

האם לא הגיע הזמן לקרוא תיגר על השפעות השנים, לנתק את שרשראות המשיכה של מדיום ארץ, לזרוק את כל מה שלא רלוונטי, להפסיק את המרדף אחרי "הכלום" החדש, ופשוט להיות (הוויה)?

כדי להמריא אנחנו חייבים לנתק את הרגליים, או רגל אחת, שעדיין מחוברות בשרשרת לתוכנית העולם. השרשרת מייצגת ספקות, אגו, פחדים. לפיכך, עלינו להישרף בלהבתנו שלנו ולהיות תחילה לאפר, לפני שנוכל להתחדש. עלינו לשחרר אחיזה בגישה המכאנית – פונקציונלית לחיים (עץ הדעת; מוסכים, תיקונים, החלפת חלקים, קביים חיצוניים). עלינו לשרוף רשימות מלאי זהויות, אישיותיות, פונקציונליות. להפסיק את החיפוש אחר פתרונות מדף. להפסיק לחפש קביים חיצוניים. לסיים את שתיית השפע בקשית. להעיף מהחלון טיפולוגיה מפרידה, מסווגת, משווה. להשתחרר מהשתטחות בלב הרגשי. לחזור לאחוז בעץ החיים, בתודעת שמש ניטרלית, בעוצמה מעבר לצורה, תוכן, הגדרה, בעמוד שדרה פנימי, ביכולת לבריאה עצמית אינסופית. לעבור מצרכים לרצונות אמיתיים.

זאת, כדי לבלב כמה שיותר זרעי מהות - לחזור להיות יצורי אנוש אמיתיים, בעלי עוצמת מהות – מוח מאקרו, בעלי היכולת הכול יכולה של בורא, בעלי בינת הלב (שכל ואהבה), בעלי תודעה קוסמית שאין בה גרגיר של שליליות, אפליה או ביקורתיות, בעלי חדשנות קוגניטיבית (אינטליגנציה, גיוון, גמישות, לוגיקה), בעלי היכולת לקבל החלטות תבוניות (חשיבה ביקורתית) – מחוברים לשורש הדברים, לאמת, לידע גבוה, להשראה נשגבת שהופכת את החיים ליצירתיים.

לשם כך נדרשת מהפכה שקופה!!!

17/5 לעשות CHECK-IN לאדם גדול.

074-7363970 | 052-2998548 | רח' מנחם בגין 11/41 יהוד
habaitcm@gmail.com |
www.dr-bracha.co.il

30/5 שיח זום מעניין בנושא: מהו ההבדל בין שינוי להשתנות?
מהרו להירשם מאחר ואנחנו מגבילים את הקבוצות עד ל- 13 איש.

תוכניות קצרות: <https://bit.ly/3O0FVH0>

12/6 התוכנית השנתית: <https://bit.ly/3vix2Qa>

